

**Luhangan kunnan Kylätalon leikkikentän ja ulkoliikuntapaikan
sekä koulun ja varhaiskasvatuksen leikkikenttien ja
ulkoliikuntapaikan turvallisuusasiakirja**

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7§ mukainen asiakirja

Sisällys	
1 Johdanto	2
2 Turvallisuusasioista vastaavat	3
2.1 Turvallisuuden ja ylläpidon vastuuhenkilöt	3
2.2 Vastuuhenkilöiden ja käyttäjien ohjeistus	3
2.3 Eri osapuolten vastuu	3
2.4 Tukes:n rooli leikki- ja ulkokuntoilupaikan valvonnassa	4
2.5 Uusien leikki- ja ulkokuntoiluvälineiden hankinta	4
3 Kunnossapito	4
3.1 Tarkastukset	4
3.2 Huolto	5
3.3 Korjaukset	5
3.4 Talvikunnossapito	5
3.5 Tarkastus-, huolto- ja korjaustoimenpiteiden arkistointi	5
4 Leikkikenttien turvallisuus ja standardit	6
4.1 Kylätalon leikkikenttä ja ulkokuntoilualue	6
4.2 Luhangan koulun ja varhaiskasvatuksen leikkikenttä sekä ulkokuntoilulaitteet	8
5 Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset	11
6 Toimenpiteet vaarojen poistamiseksi tai tapaturmien ja onnettomuuksien ennalta ehkäisimeksi	13
7 Ohjeet onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten	15
7.1 Ohjeistus onnettomuustilanteessa	15
7.2 Onnettomuuden selvittäminen	15
7.3 Onnettomuuskirjanpito	15
7.4 Vakavien tapaturmien tai läheltä piti -tilanteiden ilmoittaminen Tukesiin	16
7.5 Onnettomuuskirjanpidon hyödyt	16
8 Turvallisuusasiakirjan ylläpito	16

1 Johdanto

Tämä Luhangan kunnan leikkikenttien ja ulkokuntoilupaikkojen turvallisuusasiakirja on kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) seitsemännen pykälän mukainen leikkikentän vaarojen tunnistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi sekä niistä tiedottamiseksi laadittu asiakirja. Kunnan hankkimat ulkokuntoilulaitteet on sijoitettu leikkikenttien yhteyteen. Tämän asiakirjan kohteet Kylätalon leikkikenttä ja ulkokuntoilupaikka sijaitsevat osoitteessa Kotipellontie 1, 19959 Luhanka ja kohteet Luhangan koulun ja varhaiskasvatuksen leikkikentät ja ulkokuntoilupaikat osoitteessa Tammijärventie 316, 19910 Tammijärvi.

Tässä turvallisuussuunnitelmassa käsitellään turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä myös leikkipaikkojen yhteydessä olevien ulkokuntoilulaitteiden osalta. Ulkokuntoilulaitteiden hankinnassa tulee varmistua, että ne täyttävät lainsäädännössä asetetut turvallisuusvaatimukset. Lisäksi leikki- ja ulkokuntoilupaikkojen turvallisuutta ohjaavat Suomen Standardisoimisliitto SFS:n julkaisemat standardit.

Turvallisuussuunnitelma koostuu turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä, joita ovat mm. vastuuhenkilöt leikki- ja ulkokuntoilukentällä, kentän kunnossapito ja tarkastukset, toimiminen onnettomuustilanteissa, riskien arviointi, tiedot leikki- ja ulkokuntoilukentästä ja turvallisuussuunnitelmasta tiedottaminen. Kenttien ja niiden välineet ovat kuluttajaturvallisuuslainsäädännön soveltamisalaan kuuluvia palveluita ja tavaroita. Lain mukaan niistä ei saa aiheutua vaaraa käyttäjille tai lähistöllä liikkuville. Vastuu turvallisuudesta on leikkivälineiden valmistajilla sekä leikkikentän ylläpitäjällä ja omistajalla. Vaikka välineet olisivat standardien mukaisia, kenttien ja välineiden kunnossapito vaatii säännöllistä seurantaa ja ylläpitoa koko käyttöikänsä ajan.

Palveluntarjoaja: Luhangan kunta

Palvelut: Luhangan Kylätalon leikkipaikka ja ulkokuntoilupaikka ja Luhangan koulun ja varhaiskasvatuksen leikkipaikat ja ulkokuntoilupaikat

Paikka: Luhanka

Yhteystiedot: Luhangan kunta, puh. 040 3479 201, luhanka@luhanka.fi

Laatijat: Minna Mikola, ympäristöhuoltajaopiskelija, Ammattiopisto Livia ja Marika Masalin-Weiho, Luhangan kunnan tekninen johtaja

Päivitetty: 24.4.2025

2 Turvallisuusasioista vastaavat

2.1 Turvallisuuden ja ylläpidon vastuuhenkilöt

Kunnossapidon tärkeänä osana ovat leikkipaikkojen tarkastukset, joiden perusteella korjaus-, huolto- ja hankintatoiminta voidaan suunnitella. Luhangan kunnan leikkikenttien ja ulkokuntoilupaikkojen vastuuhenkilönä toimii Luhangan tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo, marika.masalin-weijo.luhanka.fi. Rutiininomaiset silmämääräiset tarkastukset ja kausittaiset toiminnalliset tarkastukset tekee kunnan kiinteistöhoitajat, puh. 040 3479 222 / 040 3479 233.

2.2 Vastuuhenkilöiden ja käyttäjien ohjeistus

Leikkipaikkoihin liittyvän tiedon dokumentointi ja tiedonkulku on oleellista. Turvallisuusasiakirja tulee käydä läpi henkilökunnan kanssa, jonka kohderyhmä käyttää leikki- ja ulkokuntoilukenttiä. Henkilökunnalle tulee kerrata turvallisuussuunnitelman sisältö sen muuttuessa ja uudet työntekijät tulee perehdyttää suunnitelmaan.

Varhaiskasvatuksen henkilökunta huolehtii omasta ryhmästään, kun he vierailevat leikkipaikalla. Koulun välitunneilla oppilaiden valvontavastuu on koulun henkilökunnalla. Muuta valvontaa ei normaaliolosuhteissa toteuteta. Mikäli yleisötoimintaa halutaan toteuttaa, on järjestäjän huolehdittava tarvittavasta valvonnasta ja perehdytyksestä. Uusimmissa ulkokuntoilulaitteissa on laitteen valmistajan ohjeet. Käyttäjiä ohjataan ilmoittamaan mahdollisista puutteista kiinteistöhoitajille tai kunnan sivujen yhteydenottolomakkeella. Kunnan yhteystiedot löytyvät kunnan verkkosivuilta osoitteesta www.luhanka.fi/yhteystiedot.

2.3 Eri osapuolten vastuu

Palvelun tarjoaja eli Luhangan kunta on Kuluttajaturvallisuuslain 3§:n mukaisesti vastuussa siitä, että leikkikentät ja ulkokuntoilupaikat ovat turvallisia käyttäjille. Välineiden lisäksi on huomioitava riittävät turva-alueet ja alustavaatimukset. Vaikka riittävä turvallisuustaso on huomioitu leikkikenttien ja niiden yhteydessä sijaitsevien ulkokuntoilupaikkojen suunnittelussa, välinevalinnoissa sekä asianmukaiset tarkastukset on suoritettu, saattaa turvallisellakin leikkikentällä tai ulkokuntoilupaikalla sattua onnettomuuksia. Tietynlainen riskitaso on hyväksyttävä leikkikentällä, jotta lasten leikkimisestä ei tehtäisi liian rajattua.

Leikki on sattumanvaraista toimintaa ja sen tarkoitus on tarjota lapselle haasteita. Kaikkia mahdollisia riskejä ei voida poistaa leikkikentältä. Oikein toteutettu, säännöllisesti tarkastettu ja huollettu leikkikenttä on kuitenkin kontrolloitu ympäristö, josta vakavan vaaran aiheuttajat on poistettu. Leikkikentän mahdollisia vaaratekijöitä ovat erilaiset putoamiset, juuttumiset tai törmäykset. Leikkikentän kunnossapitotyöt ja leikkikentän lähistöllä olevat tiet voivat aiheuttaa vaaratilanteita. Myös leikkivälineiden vääränlainen käyttö voi johtaa vaaratilanteeseen.

Edellä mainittujen tahojen vastuu ei kuitenkaan poista lasten ja huoltajien ja lapsia hoitavien henkilöiden vastuuta lasten turvallisuudesta ja valvonnasta leikkikentillä.

2.4 Tukes:n rooli leikki- ja ulkokuntoilupaikan valvonnassa

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes valvoo kuluttajaturvallisuuslain noudattamista. Tukes käsittelee esimerkiksi leikki- ja ulkokuntoilupaikoilla tapahtuneita onnettomuuksia, vaaratilanteita ja turvallisuuspuutteita koskevia ilmoituksia sekä tekee pistokokeenomaista valvontaa. Tukes antaa myös ohjausta sekä neuvontaa palveluntarjoajille.

2.5 Uusien leikki- ja ulkokuntoiluvälineiden hankinta

Tukesin mukaan uusien yleiseen käyttöön tarkoitettujen leikkikenttien- ja ulkokuntoiluvälineiden hankinnassa on huomioitava niitä koskevat standardit SFS-EN 1167 leikkivälineet ja SFS-EN 16630 ulkokuntoiluvälineet. Asennuksessa ja ylläpidossa on huomioitava valmistajan ohjeita. Laajojen ja monimutkaisten välineiden asennus suositellaan jätettävän ammattilaisen tehtäväksi. Kunta vastaa itse tehtyjen välineiden turvallisuudesta standardien mukaisesti. Yksin kertaisten välineiden kuten hiekkalaatikon rakentaminen ei vaadi niin syvällistä osaamista kuin monimutkaisemmat välineet.

3 Kunnossapito

Kunnossapitosuunnitelma on laadittu.

3.1 Tarkastukset

Leikkikentillä tulee suorittaa kolmen tason tarkastuksia: vuositarkastuksia, toiminnallisia tarkastuksia ja rutiininomaisia silmämääräisiä tarkastuksia. Lisäksi ennen leikkikentän käyttöönottoa tulee suorittaa yksityiskohtainen käyttöönottotarkastus, jossa käydään läpi kaikki leikkipaikan rakenteet. Tiedossa oleva tarkastus parantaa leikkipaikan rakentamisen laatua suunnittelusta toteutukseen. On tärkeää, että tarkastuksissa tiedostetaan leikkivälineiden mahdolliset puutteet ja niiden korjaaminen.

Rutiininomainen silmämääräinen tarkastus on leikkivälineiden tarkastelua normaalin käytön tai esimerkiksi ilkevälistä johtuvien rikkoutuneiden osien huomioimista ja niihin puuttumista. Myös leikkikentän huoltoväylien kulkukelpoisuus tarkastetaan. Tarkastus tehdään noin viikon välein.

Toiminnallinen tarkastus on yksityiskohtaisempi tarkastus, jossa tarkastetaan välineiden toiminta ja stabiilitetti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kiinteästi asennettuihin osiin ja erityisesti kulumisesta johtuviin vikoihin. Tarkastus voidaan suorittaa esimerkiksi turvalustoille, leikkivälineiden rakenteille ja muille leikkikentän rakenteille. Tarkastus tehdään noin kolmen kuukauden välein.

Vuositarkastuksessa tulisi kiinnittää huomiota muun muassa perustuksiin ja pintoihin, sään aiheuttamiin vaurioihin ja erityisesti kiinteästi asennettuihin osiin. Vuositarkastus on ennakoiva tarkastus tulevista toimenpiteistä. Vuositarkastuksen tulisi suorittaa vain ulkoleikkipaikkoihin pätevätyt turvatarkastaja. Tarkastus tehdään kerran vuodessa.

3.2 Huolto

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi omistajan tai kentän ylläpitäjän olisi varmistettava, että jokaiselle leikkikentälle laaditaan tarkoituksenmukainen tarkastussuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää luettelo osista, jotka tarkastetaan eri tarkastusmenetelmin, ja tarkastuksen toteuttamismenetelmät. Huoltotoimenpiteitä ovat esimerkiksi:

- Ruuvien kiristys, ulkonevien naulojen sisään lyöminen, laakereiden voitelu.
- Irtokivet, laudanpätkät, kepit ja muu irtotavara tulee siirtää pysyvästi pois leikkipaikan läheisyydestä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää lasin siruihin ja muihin vaarallisiin roskeisiin.
- Jos leikkipaikalla on eläinten jätöksiä, ne tulee siivota pois välittömästi.
- Mahdolliset irtokalusteet tulee siirtää niille varatuille paikoille.
- Välineissä ilmenevistä vioista on ilmoitettava eteenpäin.
- Turva-alustojen turvahiekan tasoittaminen ja siistiminen.

3.3 Korjaukset

Leikkikenttien tarkastuksissa havaitut puutteet pyritään korjaamaan mahdollisuuksien mukaan heti tarkastusten yhteydessä. Jos kaikkia vioittuneita laitteita ei pystytä korjaamaan heti, viat kirjataan ylös ja korjataan kiireellisyysjärjestyksessä. Erityisesti vaaraa aiheuttavat viat on korjattava heti. Mikäli laite voi rikkinäisenä aiheuttaa vaaraa, se eristetään, kunnes vika on korjattu.

3.4 Talvikunnossapito

Leikkikentällä ei ole erityistä talvikunnossapitoa. Keinut otetaan pois talveksi turvallisuuden ylläpitämiseksi myös talvella. Mikäli leikkipaikalla järjestetään talvikunnossapitoa, on talvella tarkastus ja kunnossapito tehtävä mahdollisuuksin mukaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin kesälläkin huomioiden talven erikoisolosuhteet. Jos lunta tulee paljon, se luodaan välineestä pois. Jos jäätä pääsee kertymään portaille, se hakataan pois. Kulkuväylät hiekoitetaan. Toimenpiteiden periaate on, että talviajan olosuhteet eivät saa tehdä välineestä vaarallista.

3.5 Tarkastus-, huolto- ja korjaustoimenpiteiden arkistointi

Huoltohenkilöstö kirjaa huoltokirjaan viikoittaisissa rutiininomaisissa silmämääräisissä tarkastuksissa havaitut puutteet ja ongelmakohtat ja tekee mahdolliset huolto- ja korjaustoimenpiteet. Toiminnallisissa tai vuositarkastuksissa esille tulevat huoltotoimenpiteet, puutteet ja tarvittavat toimenpiteet dokumentoidaan sovitusti, jotta ne voidaan ottaa huomioon kunnan budjetoinnissa.

4 Leikkikenttien turvallisuus ja standardit

SFS-käsikirjan mukaan leikkikenttävälineiden turvallisuuden varmistamiseksi on otettu vuonna 1999 käyttöön turvallisuusstandardit SFS-EN 1176 ja SFS-EN 1177. Ohjeet perustuvat eurooppalaisiin turvanormeihin. Standardissa SFS-EN 1176 kuvataan vaatimuksia leikkikenttävälineiden ja turva-alustojen turvallisuudesta. Standardissa SFS-EN 1177 kuvataan leikkivälineen turva-alustan joustavuuteen perustuvaa iskunvaimennuskykyä, joka määrittää putoamiskorkeuden suuruuden. Standardit on päivitetty 2008. Vanhoja leikkikenttävälineitä on tapauskohtaisesti tarkasteltava sen perusteella, aiheutuuko niistä vaaraa ja tehtävä korjauksia tarpeen mukaan kiireellisyysjärjestyksessä. Välineitä ei tarvitse päivittää standardien mukaisesti, mutta niiden tulee täyttää neljä päävaatimusta: turva-alue, putoamisen suojaaminen, vakavat kiinnijuuttumiset sekä rakenteellinen lujuus.

Ulkokuntoiluvälineitä koskee standardi EN 16630, jossa määritellään yleiset turvallisuusvaatimukset, jotka koskevat ulos julkiseen käyttöön pysyvästi asennettujen kuntolaitteiden rakennetta, asennusta, tarkastusta ja huoltoa. Silloin kun välineet täyttävät leikkikenttiä koskevien standardien EN 1176 ja EN 1177 vaatimukset, ei niiden sijoittamisella lapsille tarkoitettujen leikkialueiden yhteyteen ole esteitä.

4.1 Kylätalon leikkikenttä ja ulkokuntoilualue

Leikkikenttien välineiden hankinta-ajankohtaa ei ole tiedossa, ja osa leikkivälineistä on vuosikymmeniä vanhoja. Leikki- ja kuntoiluvälineistä on hyvä pitää luetteloa, joten tässä asiakirjalla kuvataan tällä hetkellä käytössä olevat välineet. Kylätalon leikkikentän välineistöä kuvataan seuraavassa kuvasarjassa.

Kuva 1 Kylätalon leikkikenttä ja ulkokuntoilualue

Kuva 2 Keinut

Kuva 3 Kiipeilyteline

Kuva 4 Kiipeilymaja ja liukumäki

Kuva 5 Kiikkulauta

Leikkialueen yhteydessä on seuraavia ulkokuntoiluliikunnan välineistöä.

Kuva 6 Rekit

Kuva 7 Yläraajojen kuntoutus

Kuva 8 Rintalihaslaite

Kuva 9 Tasapainolankku

Kuva 10 Kuntoportaatt

Kuva 11 Kuntoportaiden opastetaulu

4.2 Luhangan koulun ja varhaiskasvatuksen leikkikenttä sekä ulkokuntoilulaitteet

Luhangan koulun vieressä sijaitsee laaja aitaamaton leikkikenttä ja takana olevassa kiinteistöissä toimivan varhaiskasvatuksen käytössä oleva leikkikenttä on aidattu. Koulun vieressä on laaja hiekkakenttä jalkapallokenttää ja talvisin rakennettavaa luistelukenttää varten. Leikkikenttien takana on frisbee-golfrata.

Kuva 12 Luhangan koulun alue

Koulun leikkikentällä sijaitsee seuraavia laitteita ja rakennelmia.

Kuva 12 Liukumäki

Kuva 13 Kiipeilyteline liukumäkineen

Kuva 14 Kiipeilyteline liukumäkineen

Kuva 15 Keinut

Kuva 16 Pesäkeinut

Kuva 17 Hiekkalaatikko

Kuva 18 Kiikkulaudat

Kuva 19 Jousikeinu

Kuva 20 Karusellikeinu

Kuva 21 Vajjeriliuku

Kuva 22 Leikkimökki

Kuva 23 Leikkimökin sisustus

Luhangan koulun ulkokuntoituvälineet sijaitsivat leikkikentän läheisyydessä.

Kuva 24 Tasapainolankut

Kuva 25 Rekit

Varhaiskasvatuksen leikkikenttä on aidattu ja portissa on lapsiturvallinen lukko. Seuraavassa leikkikentän välineistöä.

Kuva 26 Hiekkalaatikko

Kuva 27 Liukumäki ja jousikeinu

5 Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset

Palvelun tarjoaja eli Luhangan kunta on vastuussa siitä, että leikkikenttä on turvallinen käyttäjille. Vaikka riittävä turvallisuustaso on huomioitu leikkikentän suunnittelussa, välinevalinnoissa sekä asianmukaiset tarkastukset on suoritettu, saattaa turvallisellakin leikkikentällä sattua onnettomuuksia. Tietynlainen riskitaso on hyväksyttävä leikkikentällä, jotta lasten leikkimisestä ei tehtäisi liian rajattua. Leikki on sattumanvaraista toimintaa ja sen tarkoitus on tarjota lapselle haasteita. Kaikkia mahdollisia riskejä ei voida poistaa leikkikentältä. Oikein toteutettu, säännöllisesti tarkastettu ja huollettu leikkikenttä on kuitenkin kontrolloitu ympäristö, josta vakavan vaaran aiheuttajat on poistettu. Leikkikentän mahdollisia vaaratekijöitä ovat erilaiset putoamiset, juuttumiset tai törmäykset. Leikkikentän kunnossapitotyöt ja leikkikentän lähistöllä olevat tiet voivat aiheuttaa vaaratilanteita. Myös leikkivälineiden vääränlainen käyttö voi johtaa vaaratilanteeseen. (Laurasvaara, R. 2014)

Riskien arvioimisessa on otettava huomioon myös leikkialueen lähiympäristö etenkin, jos leikkikenttää ei ole aidattu. Helposti valvottava paikka ja osittainen aitaaminenkin lisäävät

turvallisuutta. Lähialueella sijaitsevat tiet, muut kulkureitit tai vesialueet on huomioitava. Hyvin suunniteltu valaistus parantaa alutta käyttävien turvallisuutta. Lähiympäristön maaston muodot, kuten suuret korkeuserot tai maan yläpuolella olevat rakenteet voivat aiheuttaa vaaraa. Talvella lumien läjityspaikkojen suunnittelussa on huomioitava niiden houkuttelevuus lasten leikkipaikkana.

Taulukko 1 Leikki- ja ulkokuntoilualueiden riskin arviointi

Mahdollinen riski	Todennäköisyys	Seuraus	Toiminta
Laitteen rikkoutuminen	Mahdollinen, suurin osa leikkivälineistä on vanhoja	Tapaturma	Säännölliset tarkastukset ja korjaukset, käyttäjien ilmoitukset, laitteen käytöstä poisto
Alustan kovettuminen	Mahdollinen	Tapaturma	Säännölliset tarkastukset, materiaalin muokkaus/vaihto
Hankinta, tarkastukset	Mahdollinen	Laiteen käyttö ei turvallista, tapaturmat	SFS standardoitujen laitteiden hankinta, koulutettu tarkastaja
Laitteen väärinkäyttö	Todennäköinen	Putoamisonnettomuus	Lasten ohjaus ja valvonta, laitteiden turvallisuus
Kiinnijääminen esim. kypärästä	Mahdollinen	Tukehtuminen, tapaturma	Tarvittaessa laitekohtaisia opasteita, ohjetaulu hätätilanteita varten
Ilkivalta	Laiterikot mahdollisia	Tapaturma	Säännölliset tarkastukset ja korjaukset
Roskaantuminen	Mahdollista, lasinsirut	Loukkaantuminen	Säännölliset tarkastukset, siivous ja roska-astiat
Jätökset ja taudit	Mahdollinen	Infektiot	Säännöllinen siivous, lasten ohjaus, käsihygienia, ohjetaulu hätätilanteita varten

Sairaskohtaus	Mahdollinen	Sairaus tai mahdollinen kuolema	Ohjetaulu hätätilanteita varten, tieto defibrillaattorin sijainnista
---------------	-------------	---------------------------------	--

6 Toimenpiteet vaarojen poistamiseksi tai tapaturmien ja onnettomuuksien ennalta ehkäisimeksi

Erilaisia riskejä hallitaan koko leikkikentän elinkaaren ajan. Leikkikenttää ja leikkivälineiden sijoittelua suunniteltaessa valitaan sijainti niin, että mahdollisimman vähän vaaroja muodostuu. Leikkikenttiä koskevia standardeja noudatetaan ja leikkivälineiden turva-alueista tehdään riittävän suuret turva-alueet.

Luhangan Kylätalon leikkikenttä ja ulkokuntoilupaikka sijaitsevat Kotipellontien ja Härkiöntien kulmassa kuvan 28 mukaisesti (punainen nuoli). Leikkikentän ja ulkokuntoilulaitteiden alustana on hieno hiekka. Käynti alueelle on parkkipaikan kautta. Tiensuuntaiset aidat lisäävät turvallisuutta. Aitaamaton rinne on loiva, eikä siten alueelta ole putoamisvaaraa.

Kuva 28 Kylätalon leikkikenttä (kartta.paikkatietoikkuna).

Luhangan koulun (punainen nuoli) ja varhaiskasvatuksen leikkikenttä (vihreä nuoli) ja ulkokuntoiluvälineet sijaistavat Tammijärventien ja Tammijärven välisellä alueella.

Kuva 29 Luhangan koulun ja varhaiskasvatuksen leikkipaikka ja ulkokuntoilualue.

Koulun leikkikenttä sijaitsee kalliolla ja leikkialueen alusta on hienoa hiekkaa. Korkeimmalla kohdalla kallio on näkyvässä. Koululta varhaiskasvatukseen johtavalla tiellä on kielletty moottoriajoneuvolla ajo, mikä lisää leikkikentän turvallisuutta.

Vaarojen tunnistamisessa kannattaa hyödyntää [Tukesin ohjeita ja työvälineitä](#). Tukesin sivuilta on ladattavissa [Suunnitelmapohja vaarojen tunnistamiseksi ja toimenpiteiden määrittämiseksi \(xlsx, 124 kb\)](#).

Tukes suosittelee huomioimaan leikkikentän vaarojen tunnistamisessa erityisesti seuraavia asioita:

- Varmista, etteivät portit ja niiden lukitukset ole puutteellisia ja lapsi pääse ajotielle.
- Huolehdi, että alueen aitaus ja aidan kunto sekä materiaali estävät lapsia poistumasta leikkikentältä. Liian matala tai muuten huonokuntoinen aita voi houkuttaa lapsia kiipeämään sen yli.
- Tarkkaile leikkialustan kuntoa. Esimerkiksi iskua vaimentava hiekka voi tiivistyä ja kasautua, joten seuraa sen kuntoa, ja huolla tai lisää hiekkaa tarvittaessa. Kova leikkialusta aiheuttaa loukkaantumisvaaran.
- Varmista, ettei leikkikentällä ole ylimääräisiä esineitä tai muuta romua, jotka voivat olla vaarallisia lapsille.

- Huomioi, että välineet kuluvat käytössä. Rikkinäiset, huoltamattomat leikkikenttävälineet aiheuttavat tapaturmavaaran. Korjaa viat tai poista rikkinäiset leikkivälineet käytöstä.

Säännölliset tarkastukset edistävät leikkikentän turvallisuutta, koska tarkastusten avulla pystytään havainnoimaan riskejä aiheuttavat tekijät ja suunnittelemaan korjaustarve. Huollon ja korjauksen kiireellisyys riippuu siitä, kuinka vaaralliseksi vika määritellään: kiireelliset viat on korjattava välittömästi tai poistettava laite käytöstä. Suunnitellusti on hyvä arvioida leikkivälineiden ja ulkokuntoilulaitteiden turvallisuus perusteellisemmin ja suunnitella laitteiden uusimista pitkäjänteisesti. Myös tarkastusten, huoltojen ja onnettomuuksien kirjanpidolla ja dokumentoinnilla parannetaan leikkikentän turvallisuutta. Kirjanpidon avulla pystytään paremmin tunnistamaan riskejä aiheuttavat tekijät ja puuttumaan niihin. Kunnan budjetissa voidaan varautua elinkaarensa loppua lähestyvien leikki- ja ulkokuntoiluvälineiden korjaukseen tai uusimiseen ja kenttien ylläpitoon.

Ajoittain on syytä arvioida, ovatko leikkivälineet turvallisia ja todeta samalla korjaus- tai uusimistarpeet ja laatia niille aikataulu. Myös tarkastukset ja niistä tehtävät pöytäkirjat on hyvä tehdä säännöllisesti, jotta ehkäistään rikkinäisten tai korjausta vaativien välineiden lisäämä riski

7 Ohjeet onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten

7.1 Ohjeistus onnettomuustilanteessa

Onnettomuustilanteita varten leikkikentällä tulisi olla tunnistetaulu, jossa on leikkikentän nimi, tarkka katuosoite, ylläpitäjän yhteystiedot, vikapalvelun puhelinnumero arkisin ja yleinen hätänumero. Tauluun on hyvä laittaa maininta mahdollisesta lähellä sijaitsevasta defibrillaattorista.

Onnettomuustilanteessa arvioidaan onnettomuuden vakavuus ja selvitetään onnettomuuspaikan nimi leikkikentällä olevasta tunnistetaulusta, soitetaan hätänumeroon 112 ja toimitaan sieltä saatavien ohjeiden mukaisesti. Lievemmissä tapauksissa loukkaantunut ohjataan arkisin Joutsan terveyskeskukseen, Myllytie 12, 19650 Joutsa. Kun terveysasema on suljettu, soitetaan kiireellisissä asioissa päivystysapuun 116117.

7.2 Onnettomuuden selvittäminen

Leikkikentän vastuuhenkilöt ja tarkastuksen suorittajat perehtyvät mahdollisimman pian onnettomuuden vakavuuteen ja sen syyhyn. Jos uhrille on aiheutunut hengen- tai muun vakavan onnettomuuden vaara, heidän tulee asettaa leikkiväline tai muu rakenne, jossa onnettomuus sattui, välittömästi käyttökieltoon. Väline ympäröidään esim. lippusiimalla ja siihen asennetaan kyltti, jossa on teksti ” Onnettomuuden vuoksi väline on käyttökiellossa”. Jos onnettomuus on lievä tai jos onnettomuuden syynä ei ole leikkiväline, välinettä ei aseteta käyttökieltoon.

7.3 Onnettomuuskirjanpito

Leikkikentän vastuuhenkilöt ja tarkastuksen suorittajat pitävät paikan päällä palaverin, jossa päätetään välineelle tehtävästä toimenpiteistä. Kyseiset henkilöt sekä leikkikenttäpalvelujen käyttäjä laativat onnettomuudesta muistiinpanot, johon merkitään seuraavat tiedot:

- päivämäärä, ajankohta ja tapahtumapaikka
- onnettomuuden uhrin ikä, sukupuoli ja vaatus
- onnettomuuden aiheuttama väline ja siihen aiheutuneet muutokset
- onnettomuuden kuvaus, aiheutunut vamma sekä vahingoittunut kehon osa
- tehdyt toimenpiteet
- todistajalausunnot

Lomake toimitetaan Luhangan tekniselle johtajalle Marika Masalin-Weijo, marika.masalin-weijo.luhanka.fi., joka toimittaa sen kunnan työturvallisuusyksikölle jatkokäsittelyä varten. Kirjanpidossa on otettava huomioon tietosuojalain vaatimukset.

7.4 Vakavien tapaturmien tai läheltä piti -tilanteiden ilmoittaminen Tukesiin

Vakava tapaturma tai läheltä piti-tilanne ilmoitetaan Tukesiin. Tapaturma on vakava esimerkiksi, jos se on aiheuttanut kuoleman tai pysyviä terveyshaittoja lapselle tai nuorelle. Tukesiin on ilmoitettava myös välineissä olevista vioista, jotka ovat aiheuttaneet tapaturman. Kaikki lievemmätkin läheltä piti-tilanteen kannattaa kirjata omaan onnettomuuskirjanpitoon, jotta voidaan seurata, ovatko ne toistuvia. Ilmoitus tapaturmasta tai läheltä piti -tilanteesta tehdään Tukesin [lomakkeella](#) (Markkinavalvontarekisteri) tai vapaamuotoisesti sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo (at) tukes.fi.

7.5 Onnettomuuskirjanpidon hyödyt

Onnettomuudet kirjataan Dynasty-asianhallintajärjestelmään Onnettomuusseuranta-asialle. Onnettomuudesta kirjataan mitä on tapahtunut, missä ja milloin sekä onko onnettomuudesta ilmoitettu Tukesille. Onnettomuustietoja käydään läpi säännöllisesti ja niistä pyritään oppimaan, jotta vastaava voitaisiin välttää jatkossa.

8 Turvallisuusasiakirjan ylläpito

Turvallisuusasiakirja käydään läpi niiden kunnan henkilökunnan kanssa, jotka käyttävät leikkikenttiä lasten ja nuorten toiminnassa tai vastaavat alueiden hoidosta. Turvallisuusasiakirja päivitetään tarvittaessa tai ainakin vuosittain.

LÄHTEET:

Laurasvaara, R. Vartiokylän kirkon leikkikentän turvallisuusasiakirja. 2014. Viitattu 4/2025: https://www.helsinginseurakunnat.fi/material/attachments/vartiokyla/MgEndFdBJ/Vartiokylan_kirkon_leikkialueen_Turvallisuusasiakirja_2014.pdf

Sammaljärvi, S. Avaimet viihtyisään ja turvalliseen leikkiin. Leikkikentän turvallisuus suunnitelma muut ohjeet ja määräykset. 2014. Viitattu 4/2025: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/77326/Sammaljarvi_Suvi.pdf;sequence=1

SFS-Käsikirja 143. 2009. Leikkikenttävälineet 2009. 3. painos. Suomen standardisoimisliitto. SFS ry. Helsinki.

Tukes. Leikki- ja huvipuistot. Viitattu 4/2025: [Leikki- ja huvipuistot | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Tukes. Ulkokuntoilu- ja parkourpaikat. Viitattu 4/2025: [Ulkokuntoilupaidat | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)